

מלחמת ההתשה

בתום מלחמת ששת הימים נוצרה מציאות חדשה, לאחר שצבאות ערב הוכו וצה"ל כבש את חצי האי סיני מידי מצרים, את הגדה המערבית (יהודה ושומרון) מידי ירדן ואת רמת הגולן מידי סוריה. קווי הפסקת האש שינו את המפה. קו הגבול היבשתי הצטמצם ל 650 ק"מ והגבול הימי התארך ל 1,000 ק"מ, ושטחים חדשים נוספו לזה שעליו היה מופקד צה"ל.

צה"ל נערך להחזקת השטחים שנכבשו, הקים מפקדות חדשות וממשל צבאי, בנה מוצבים ומערך לוגיסטי לתמיכה בכוחות.

האי גרין

תקריות האש הראשונות בגזרת מצרים החלו מיד לאחר תום המלחמה. בספטמבר 1967 התכנסה ועידת הפסקה הערבית בח'רטום בירת סודאן, ובה התקבלה החלטת "שלושת הלאוים" - לא לשלום עם ישראל, לא להכרה בישראל ולא למשא ומתן עמה. נשיא מצרים, עבד אל-נאצר הכריז בוועידה זו: "איני יכול לכבוש את סיני, אבל אני יכול להתיש את ישראל...".

באוקטובר 1967 טובעה המשחתת "אילת", וצה"ל הגיב בהפצצת בתי הזיקוק בסואץ. לאחר מכן השתרר שקט יחסי.

האי גרין

בספטמבר ובאוקטובר 1968 פתחו המצרים באש לכל אורך גזרת תעלת סואץ, וצה"ל הגיב בפשיטה לעומק מצרים. פשיטה זו הביאה לרגיעה של שלושה חודשים בקו, ובמהלכם נבנה קו "המעוזים".
 במארס 1969 חידשו המצרים את האש, ומכאן ואילך התנהלה לחימה רצופה לאורך קו התעלה – מלחמת ההתשה. כוחות צה"ל השיבו אש, פשטו על יעדים בקו ובעומק מצרים. בהמשך הופעל חיל האוויר בגזרת התעלה, ולאחר מכן אף תקף מטורות בעומק מצרים.
 המצרים נאלצו להסכים להפסקת אש, וזו נכנסה לתוקפה ב-7 באוגוסט 1970.

עם תום מלחמת ששת הימים, ניסו ארגוני הטרור להביא ל"מלחמת שחרור עממית" בשטחי הגדה המערבית - יהודה ושומרון. כוחות הביטחון סיכלו כוונה זו, וארגוני הטרור העבירו את מוקד פעילותם לירדן, ומשם ביצעו חדירות וירו מעבר לגבול. צבא ירדן נגרר לתקריות אלה. צה"ל ביצע פעילות רבה מעבר לגבול, וזו אילצה את הארגונים להרחיק את בסיסייהם מבקעת הירדן מזרחה.

כלפי החוליות החודרות הופעלה צורת קרב חדשה - המרדף, ובה הופעלו כוחות חי"ר (חיל רגלים) ויחידות סיור.

בפברואר 1970 אירע המשבר הראשון בין ארגוני הטרור לצבא ירדן. משבר זה הלך והחריף, והגיע לשיאו בספטמבר 1970, לאחר שירדן הצטרפה להסכם הפסקת האש. הארגונים סולקו מהממלכה הירדנית והקימו את מרבית מפקדותיהם בלבנון.

חייל על התעלה (לע"מ)

בגבול סוריה, שהיה שקט באופן יחסי לאחר מלחמת ששת הימים, חלה הסלמה החל מאמצע 1970. בגבול אירעו כ-40 תקריות אש מדי חודש, והסורים התירו את הרחבת פעילות ארגוני הטרור משטחם.

צה"ל ביצע בגזרה זו "ימי קרב" ותקיפות של חיל האוויר ופשט על יעדים בעומק סוריה.

בשנת 1968 החלו ארגוני הטרור להקים בסיסים בלבנון, מהם יצאו לפיגועים בישראל. לאחר מלחמת האזרחים בירדן וסילוקם מארץ זו, הפכו ארגוני הטרור את לבנון ל"מדינה המארכת", בה בנו את תשתיתם.

במלחמת ההתשה הצליחה ישראל לכפות על מצרים ועל ירדן לכבד את הפסקת האש, ובשתי הגזרות הללו השתררה רגיעה. מוקד הפעילות של צה"ל עבר צפונה - לגזרת רמת הגולן ולבנון.